

**Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych
Naczelnej Rady Adwokackiej**

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 02, fax 22 505 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Warszawa, dnia 20 maja 2024 roku

NRA.12-SM-1.13.2024

OPINIA

**dotycząca poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania
karnego z dnia 24 kwietnia 2024 r. obejmującego uchylenie art. 99a k.p.k.**

Przedmiotem niniejszej opinii jest poselski projekt ustawy o zmianie ustawy z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 37), której istotą jest uchylenie art. 99a k.p.k., czyli wyeliminowanie obowiązku sporządzania uzasadnień wyroku sądu pierwszej instancji, w tym wyroku nakazowego i wyroku łącznego, oraz wyroku sądu odwoławczego i wyroku wydanego w postępowaniu o wznowienie postępowania na formularzu według wzoru, ustalonego przez Ministra Sprawiedliwości.

Przekazany do zaopiniowania projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego jest inspirowany w swej treści petycją oraz projektem ustawy skierowanym 1 lutego 2024 r. (znak NRA.12-SM-1.13.2024) przez Naczelną Radę Adwokacką na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze i art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach.

Potrzebę nowelizacji przepisów Kodeksu postępowania karnego uzasadnia konieczność dostosowania obecnego stanu prawnego do standardów rzetelnego procesu sądowego, co w istocie sprowadza się do konieczności wyeliminowania z porządku prawnego regulacji nakładającej na sąd obowiązek sporządzania uzasadnienia orzeczenia w sprawie karnej na formularzu i przywrócenie poprzedniej formuły sporządzania uzasadnienia, czyli w sposób tradycyjny.

Co więcej zmianę, zgodnie z projektowanym kierunkiem zaproponowanym w projekcie uzasadnia stanowisko sędziów, którzy dostrzegają, iż formularze uzasadnień z zasady nie gwarantują stronie prawa do rzetelnego procesu sądowego, w tym spełnienia obowiązku rzetelnego i konkretnego ustosunkowania się w toku postępowania do każdego istotnego

elementu rozstrzygnięcia, a samej stronie możliwość poznania pełnych motywów rozstrzygnięcia i wywiedzenia skutecznego środka odwoławczego lub zaskarżenia.

Przedstawiony w projekcie ustawy kierunek zmian w zakresie uchylenia art. 99a oraz wprowadzenia przepisów przejściowych, w świetle których do uzasadnień wyroków wydanych przed dniem wejścia nowelizacji będą miały zastosowanie dotychczasowe przepisy ustawy, chyba że osoba zobowiązana do sporządzenia uzasadnienia wyroku zarządzi jego sporządzenie na podstawie przepisów kodeksu w brzmieniu nadanym nowelizacją, Naczelna Rada Adwokacka opiniuje pozytywnie.

Ponadto w aspekcie interesu społecznego, a przede wszystkim interesu stron procesu karnego i ochrony ich praw, konieczne jest stworzenie otoczenia normatywnego, które będzie gwarantowało przestrzeganie podstawowych praw obywatelskich określonych w Konstytucji RP (art. 45 ust. 1 Konstytucji), a także w prawie międzynarodowym (art. 6 ust. 1-3 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności). Obowiązek sporządzenia uzasadnienia orzeczenia jest nie tylko wymogiem formalnym, ale ma istotne znaczenie merytoryczne. Uzasadnienie, przedstawiając tok rozumowania poprzedzający wydanie orzeczenia, umożliwić ma stronom, a zwłaszcza oskarżonemu, jego kontrolę. Pełni nie tylko funkcje procesowe, lecz także buduje autorytet wymiaru sprawiedliwości i kształtuje zewnętrzne przekonanie o sprawiedliwości orzeczenia.

Wobec faktu, iż inicjatywa wprowadzenia przepisów znoszących obowiązek sporządzania na formularzu uzasadnień orzeczeń w sprawach karnych, była przedmiotem petycji Naczelnej Rady Adwokackiej, która swoim wystąpieniem zapoczątkowała obecny proces legislacyjny, zgodnie z jej postulatami Naczelna Rada Adwokacka w pełni popiera przedłożony projekt zmian ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Dyrektor
Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych
przy Naczelnej Radzie Adwokackiej
adw. Dorota Kulińska